

สุขสันติ แวงวรรณ : หมอลำกกาขาว (MOHLAM KOK KHA KHAO) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ; 288 หน้า . ISBN 974-332-409-7 .

การวิจัยเรื่องหมอลำกกาขาวเป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการของ
หมอลำในช่วง พ.ศ. 2495-2528 โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับหมอลำกกาขาว การศึกษาใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลโดย
การค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ การสังเกตการณ์สาธิตการแสดงในอดีต รวมทั้งสัมภาษณ์ศิลปินหมอลำ
อาวุโส และท่านผู้รู้หลายท่าน

ผลการวิจัยพบว่าหมอลำกกาขาวเป็นหมอลำประเภทหนึ่งที่แยกตัวออกจากหมอลำหมู่เมื่อประมาณ
พ.ศ. 2495 มีการพัฒนาการแบ่งเป็น 5 ยุค คือ 1. ยุคกำเนิดประมาณ พ.ศ. 2495-2499 2. ยุคสร้างความนิยม
ประมาณพ.ศ.2499-2503 3. ยุคทองประมาณ พ.ศ. 2503-2508 4. ยุคเสื่อม ประมาณ พ.ศ. 2508-2515 5. ยุค
ฟื้นฟู ประมาณ พ.ศ. 2518-2528 ข้อมูลที่ผู้วิจัยค้นพบมากที่สุดเป็นข้อมูลในยุคฟื้นฟู ประมาณ พ.ศ. 2515-2528
คือหมอลำคณะ ช วาหะศิลป์ จากการศึกษพบว่าหมอลำกกาขาวคณะนี้จัดแสดงเรื่องสังข์ศิลป์ชัยเพียงเรื่อง
เดียว ใช้ผู้หญิงแสดงทั้งหมดพระเอกแต่งกายโดยสวมชุดแขนสั้นสีขาว สวมหมวกปีก สวมถุงเท้ากีฬายาว
แค่เข่านุ่งกางเกงขาสั้น เห็นโคนขาขาว จึงได้ชื่อว่า หมอลำกกาขาว

การแสดงหมอลำกกาขาว แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นก่อนแสดง ขั้นทำการแสดง ขั้นหลังจากแสดง
การฟ้อนรำ มีพบในระหว่างทำการแสดง ปกติผู้แสดงทุกคนฟ้อน แต่ตัวพระเอกทั้ง 3 คนจะฟ้อนพร้อมกัน
อย่างมีแบบแผน ผู้แสดงทำการฟ้อนรำหลังจากลำดอนไป ซึ่งเป็นการร้องเพื่อส่งตัวละครเข้าฉาก การฟ้อนรำ
พบว่ามี 11 กระบวนท่า และมี 3 กระบวนท่าที่ใช้ฟ้อนมากที่สุด คือ ท่าม้ากระต๊อบโรง ท่าเดิน ท่าเดินข่วง

สาเหตุที่หมอลำกกาขาวเสื่อมความนิยมสันนิษฐานว่าเกิดจากกระแสความนิยมเปลี่ยนไปเป็น
หมอลำเพลิน นอกจากนั้นเรื่องการเงินภายในคณะก็อาจเป็นปัญหาใหญ่ที่สร้างความแตกแยกทำให้หมอลำก
กาขาวหลายคณะสลายตัวไป ในปัจจุบันไม่ปรากฏว่ามีหมอลำกกาขาวแสดงอีกเลย ผู้วิจัยขอเสนอว่าน่าจะมี
การทำวิจัยเกี่ยวกับหมอลำประเภทต่างๆ ที่สาบสูญไปแล้ว เพื่อให้เห็นภาพประวัติศาสตร์ของหมอลำชัดเจนขึ้น

ภาควิชา นาฏยศิลป์
สาขาวิชา นาฏยศิลป์ไทย
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม